

SAFARI

NYHETS BREV FRÅN EKOTURISM FÖRENINGEN # 3 -01

I detta nummer:

- Destinationsguide
– att bygga upp sin egen kunskapsbank 2 - 3
- Personliga kontakter öppnar många dörrar
– Annelie Utter om hur hon samlar information om ett nytt resmål 4
- Fler måste ta sitt ansvar
– om vikten av att informera och ta ansvar för sina gäster 5
- Ta kartorna till hjälp
– för att berätta din bygds historia 5
- De gröna turisterna:
– hur locka miljömedvetna turister till Sverige. 6-8
- Kenyanska ekoturismföreningen bildad 11

www.ekoturism.org

Ny fräsch hemsida
Läs mer på sid 9

Rätt motor i myllrande våtmarker

– Ekoturism, svarade flodbåtskaptenen intresserat och liksom smakade på ordet. Men efter en stunds eftertanke bubblade tvivlet upp till ytan.

– Kanske det, men båten min går på diesel och det är väl inte det miljövänligaste alternativet?

I slutet av maj hängde jag med på en guidad båtutture i en av Sveriges myllrande våtmarker. Väl på plats bytte jag några ord med arrangören. Det var inte första gången jag träffade någon som satte likhetstecken mellan ekoturism och stenhårda krav på rätt motortyp.

Viktiga krav som visserligen svensk ekoturism bör verka för. Men samtidigt villkor som kan uppfattas som alltför dyra av många arrangörer. Dessutom är jag rädd för att ett ensidigt fokus på tekniska detaljer kan bli ett stickspår. Något som skymmer sikten för andra, minst lika viktiga frågor.

Gedigna kunskaper om det egna resmålet är en sådan nyckelfråga. En oerfaren flodbåtskapten med minimala kunskaper om destinationens flora och fauna kan spolia värdefulla häckningar och förstöra unika naturvärden oavsett med vilket drivmedel båten tar sig fram. Kravet att vara expert på det egna området, eller alternativt hyra in sådan kompetens från duktiga guider, måste därför vara ett av ekoturismens verkliga signum.

Arrangörens kunskaper om målet för resan är också något som i högsta grad intresserar besökaren. Båtturen

blir bra mycket roligare om arrangören kan sin sak och om färden kryddas med kunnig information från en trevlig ciceron. Detaljer blir synliga som annars hade gått oss förbi. Sker guidningen dessutom med fingertoppskänsla och på ett underhållande sätt, börjar vi närma oss vad god ekoturism verkligen bör stå för.

Till skillnad från dyra båtmotorer, så handlar kunskaper om det egna resmålet mest om investerad arbetstid. Väldigt mycket fakta går att inhämta från ortens eget bibliotek, traktens kommunekolog, eldsjälarna i botanikföreningen eller en kunnig museichef. På köpet stärks det lokala kontaktnätet, vilket kan ge upphov till nya spännande produkter.

I det här numret av SAFARI försöker vi tipsa om hur vi kan förbättra våra kunskaper, visar användbara webbadresser och några avskräckande exempel på vad som kan hända när arrangörer utan bättre vetande får härja fritt.

Men det är klart. Tekniken och valet av båtmotor är trots allt inte betydelselöst. Själv drömmer jag om möjligheterna som öppnas när flodbåtskaptenen kan köra oss runt i en myllrande våtmark med hjälp av en tyst men potent elmotor i aktern. Då skulle majkvällens intensiva fågelsång avnjutas i fulla drag, utan besvärande konkurrens från en bullrande och illaluktande dieselmotor.

Per Jiborn
Ansvarig för märkningsprojektet

Tema: Destinationskunskap

Respektera resmåletns begränsningar – minsta möjliga slitage på natur och kultur

Ekoturism är att bevara istället för att förstöra det som besökaren kommit för att uppleva. Varje områdes ekologiska och sociala/kulturella bärkraft måste respekteras. Inget annat fungerar i längden. Detta kräver goda kunskaper om resmålet hos arrangören, ofta samarbete med andra arrangörer och alltid en lyhördhet för varningssignaler från naturskyddshåll och från folk på trakten.

Vad du just läst är den inledande texten till det första av sex kriterier för svensk ekoturismmärkning – **destinationskunskap**. Inget nytt för dig som vet vad ekoturism handlar om och kan ditt område innan och utan. Men för dig som vill starta ny verksamhet eller känner att du behöver mer kunskap för att uppfylla de kriterier som kommer att krävas för att bli ekoturismmärkt kan det vara svårt att veta var kunskapen finns. Det tar tid att leta information och det krävs en del detektivarbete. Vi hoppas att följande råd och informationskällor kan vara till nytta när du bygger upp din egen kunskapsbank om ditt resmål. Har du andra tips som du vill dela med till andra så hör gärna av dig till vårt kansli

- ◆ För rikssammanställningar och övergripande frågor som rör natur-, kultur och miljövård är naturskyddande myndigheter och organisationer som Naturvårdsverket, Svenska Naturskyddsföreningen och Riksantikvarieämbetet bra källor. På deras hemsidor finns länkar till branschorgan och organisationer inom olika specialområden som har än mer detaljerad information. Naturvårdsverket ger ut handböcker om Miljöbalken och det kan vara bra att känna till Miljöbalkens hänsynsregler angående kunskapskravet i kapitel 2 (se under Naturvårdsverkets rubrik Lagar & Rättesnören www.environ.se).

- ◆ På länsstyrelsernas miljö- och

naturvårdsenheter ska det finnas allmänna naturinventeringar och material om skog, fåglar och djur i länet. Din länsstyrelse hittar du via www.lst.se där du klickar dig vidare till ditt län och använder sökfunktionen för att få information om vad som görs i ditt län. Rubrikerna varierar men sök på kombinationer av ord som miljö, miljöskydd, natur, naturvård, viltvård och fiske. Motsvarande inventeringar finns också på kommunerna och är oftast mer uppdaterade än länsstyrelsernas. Omfattning och aktualitet på inventeringar varierar dock beroende på hur aktiv en kommun eller länsstyrelse är. Har du tur så är din kommun en av de cirka 75 kommuner som har en kommunekolog. Kolla med miljöförvaltningen. Läns museerna brukar vara en guldgruva och är ett bra ställe att hämta information på. Biblioteken likaså.

- ◆ Ett allmänt råd vi får av dem vi pratat med är att ju mer lokal nivå desto bättre information. Och det finns en mängd organisationer och ideella föreningar som bevakar lokala intressen - naturskyddsföreningar, fältbiologer, ornitologer, botaniska sällskap, hembygdsföreningar, museum, jaktvårdsföreningar och andra intresseorganisationer.
- ◆ Människor runt omkring dig sitter inne med massor av information – fråga människor på bygden och det nätverk du redan har om hjälp och börja samarbeta med andra arrangörer. Ganska snart får du en klarare bild av vilken information som är relevant för ditt resmål - och du har kommit en bra bit på väg att skapa en egen kunskapsbank.

Källor: Gunnar Zettersten på Naturvårdsverket, Anders Haglund, Ekologigruppen, Anna Blomberg, Centrum för Biologisk Mångfald.

Tema: Destinationskunskap

Bra informationskällor

Naturvårdsverket - www.environ.se

är en statlig miljömyndighet som arbetar för en ekologisk hållbar utveckling. Information gällande övergripande frågor rörande natur och miljövård, miljömål och turismens effekter på naturen. Publikationer och handböcker till försäljning eller utlåning och ett omfattande länksystem. Naturvårdsverket har ansvar för nationalparker och naturreservat och arbetar för att ekoturism ska få bedrivas här.

Svenska Naturskyddsföreningen – www.snf.se
Sveriges största natur – och miljöorganisation med bevarandeprogram för hotade arter. Mycket information och länkanvisningar om natur- och djurvård. Det finns 23 länsförbund och 275 kommunkretsar som nås via hemsidan.

Fältbiologerna är deras ungdomsorganisation – www.faltbiologerna.se

Centrum för biologiskt mångfald – www.cbm.se
Är ett nationellt centrum för forskning om biologisk mångfald. CBM jobbar mest mot forskare och universitetsvärlden då de är experter på specifika frågor. Nyhetsbrevet Biodiverse kommer ut fyra gånger per år och går att hämta via nätet eller prenumerera på gratis. Här finns även **Artdatabanken** – en databank för rödlistade (hotade) arter i Sverige, www.dha.se

En ny portal för biologisk mångfald ska göra det lättare att hitta information om: skogen, jordbrukslandskapet, sjöar, hav, främmande arter, hotade arter och genetiskt modifierade organismer (GMO). www.smn.environ.se/cbd/

Skogsvårdsorganisationen SVO – www.svo.se
Ett samlat namn på Skogsvårdsstyrelsen och skogsstyrelsen. En statlig organisation som ska verka för att skogarna sköts på ett bra och miljörätt sätt. Projektet Skogens pärlor ger information om värdefulla miljöer i form av kartor och fakta. Även de enskilda skogsbolagen och skogsägarföreningar har mycket information rörande sina skogsområden

Svenska hembygdförbundet – www.hembygd.se
Specialist på svensk kulturhistoria. Vill satsa på hembygdsturism och har givit ut en handbok i ämnet (se under rubriken bokhandel). Det går också att klicka sig vidare till de lokala hembygd-föreningarna.

Riksantikvarieämbetet – www.raa.se

Arbetar med kulturmiljövård. Har databaser och register för bland annat fornminnen och kulturmiljöer.

Lantbrukarnas Riksförbund LRF – www.lrf.se

Arbetar för ett svenskt miljöanpassat lantbruk och har även kulturprogram för att behålla levande landsbygdskulturer, se rubriken kultur.

Sveriges Ornitologiska Förening - www.sofnet.org

Är en riksomfattande förening för fågelintresserade, fågelskydd och fågelforskning. Här kan du beställa Sveriges Fågelatlas för att veta vilka fåglar som finns i ditt område. Länkar till regionala och lokala föreningar.

Svenska Botaniska Föreningen - www.sbf.c.se

Är en ideell rikstäckande förening för botanikintresserade. Här kan du köpa floror och annan botaniklitteratur och länka dig vidare till lokala och specialiserade botanik- och naturvårdsföreningar i Sverige. Har ett omfattande länksystem till bibliotek, organisationer och myndigheter.

Hushållningssällskapet – www.hush.se

Ideell förening som utvecklar och förmedlar kunskap inom lantbruk, landsbygdsutveckling, mat, kost och miljö. Har kunniga rådgivare inom en mängd områden, till exempel utveckling av fiskevatten, som man kan vända sig till. Länkar till lokala hushållningssällskap.

Svenska Rovdjursföreningen – www.rovdjur.w.se

En ideell förening där man hittar information om våra rovdjur och svensk rovdjurspolitik.

Personliga kontakter öppnar många dörrar

Annelie Utter som driver sin egen resebyrå "Naturresor Annelie Utter" ställer höga krav på sina resmål. Det måste finnas ett unikt natur- och djurliv vilket innebär att det är ömtåliga miljöer hon och hennes resenärer vistas i. Det ställer i sin tur höga krav på Annelies kunskaper. Här berättar hon hur hon går till väga för att samla in information när hon öppnar ett nytt resmål.

– Det går inte att köpa ett färdigt paket av någon annan, utan det gäller att ta reda på så mycket som möjligt själv. Det är oerhört viktigt att jag hittar människor som delar mina värderingar vad det gäller ekoturism och som jag kan lita på, eftersom jag inte kan kontrollera allting.

Därför lägger hon ner mycket tid på att få tag på människor som kan området, både i Sverige och på plats. Därefter åker hon på rekresa för att träffa sina kontakter och för att leta upp fler som har den kunskap hon behöver. För att träffa rätt människor och få vara på plats där kunskapen finns har hon mer än en gång erbjudit sig att arbeta gratis, bland annat har hon lagat mat på en valforskarsbåt. Då märker de att hon är genuint intresserad och bjussar på sig själva och sin kunskap.

– Att få bra kontakter är jätteviktigt! Det gäller att vara ödmjuk mot alla man träffar – om det så är forskare, enuiter, massaier eller kaptenen på båten. Och att man tar sig tid. Du är där för att skapa förtroende och det måste få ta tid.

Många hon träffar blir hennes

personliga vänner vilket öppnar många dörrar och resulterar i att hon kan ge sina resenärer alldeles speciella upplevelser.

– Massaiera i Masai Mara tycker att det är roligt när jag kommer med mina gäster. Det blir självklart ett roligare sätt att resa eftersom man får bättre kontakt och ser mer av deras sätt att leva. Pengarna hamnar också direkt i deras fickor utan mellanhänder. Det blir mer ekoturism helt enkelt!

Annelie Utter försöker alltid få en lokal prägel på sina arrangemang. Att smaka lokal mat till exempel är både viktigt och roligt, även om det är tidsödande att hitta rätt produkter då man inte kan språket. Alla hennes resenärer tycker att det är en upplevelse som förhöjer resan.

Väl hemma igen är det plugga som gäller – all information hon samlat på sig, böcker hon fått tips om och forskarrapporter. När det sedan är dags för första resan använder sig Annelie Utter alltid av en testgrupp som efter resan får komma med synpunkter på allt som var bra och dåligt.

– För mig är ekoturism inte bara att berätta om djuren och naturen utan vad ett ekoturistiskt resande innebär. De flesta av mina resenärer är inte så medvetna när de åker med mig första gången, men många får aha-upplevelser under resan. De kan plötsligt inse att det inte är viktigt med spoltoalett – snarare tvärtom. Då blir jag nöjd.

Du kan läsa mer om Annelie Utter och hennes resor på

www.naturresor.com

Ett första utkast till märkningskriterier

Föreningens medlemmar kan nu ta del av ett första förslag till regler för nästa års ekoturismmärkning. Förslaget, som i denna stund tjänar som grund för de inledande diskussionerna i bland annat projektets referensgrupp, presenteras på vår hemsida www.ekoturism.org.

Klicka dig fram till **Märkningsprojektet** och vidare till rubriken "För medlemmar".

Glöm inte lösenordet – xxxxxxxx. Vi vill poängtera att det handlar om ett förslag och att synpunkter och konkreta ändringar är mer än välkomna. Mejla dina åsikter till info@ekoturism.org !

På samma medlemssida hittar du också annan matnyttig information kring projektet, exempelvis de lägesrapporter som varje månad författas till

Rykande färsk broschyr om märkningsprojektet

Med detta nummer av Safari bifogas två exemplar av föreningens nya informationshäfte om märkningsprojektet. Under september skickas det ut till drygt tre tusen företagare och vi väntar med spänning på hur våra idéer kommer tas emot.

Lämna gärna ditt extra-exemplar av häftet till någon som delar vårt intresse för mer och bättre ekoturism.

Svenskt naturskydd och kulturvård behöver en stark Ekoturismförening. Om vi alla värvar en ny medlem, fördubblas vår styrka i ett slag.

Tema: Destinationskunskap

Fler måste ta sitt ansvar

Ingemar Kristell på Tjuonajokk VildmarksCamp i Gällivares fjällvärld har tjugo års erfarenhet och kunskap att erbjuda sina gäster. Varje år kommer sexhundra sportfiskare från hela Europa hit för att fiska. Och inte en enda släpps i väg utan att få tydlig information om vad som gäller på fjället och vid fisket.

Varje gäst som inte ska ha guide med sig får en halv timmes information om sopor, slitage, naturvård och förståndigt fiske, innan de släpps iväg på egen hand. Något som de uppskattar för över hälften av dem återvänder. De vet att företagets inställning och gedigna kunskap om natur- och djurvård innebär att de får uppleva ren natur och bra fiske varje gång de kommer tillbaka, år efter år.

– Men ibland undrar jag om vi inte varit för duktiga på att marknadsföra hur bra det är här – det lockar till sig arrangörer som inte bryr sig om annat än att de kan tjäna pengar på alla fiskare som kommer hit. De hyr ut gummibåtar och kör ut mängder med folk i helikopter eller flyg, men de vet inget om biologi och ekologi. Den information de ger sina gäster är maxvikten på bagaget, ingenting annat.

Det får till följd att det på en två kilometer lång strömmrensa kan stå 30 – 50 tält uppställda. Och i varje tält kan det finnas två – åtta personer. Det är inte svårt att föreställa sig hur det ser ut där efter en veckas tätläger. – På ett ställe hittade vi 24 nedhuggna ungbjörkar där ett gäng gjort lägerplats och torkställningar. Och vi kommer ideligen på folk som fiskar med förbjudna redskap som nät och utter (fiskeredskap med flera krok) eller förvarar fisk i grävda dammar. När helikoptern kommer för att hämta dem så slår de ihjäl fisken och tar den med.

Transportföretagen bör auktoriseras så att de tvingas ta ett större ansvar för miljön och utöka sitt kunnande anser Ingemar Kristell.

– Som det är nu så flyger de bara vidare när en plats är nedsliten och fisken är borta, medan vi som bor och verkar i trakten blir kvar med områden som är förstörda en lång tid framåt. Och vårt goda rykte är också förstört. Någon gång måste väl även de inse att man inte både kan äta kakan och ha den kvar.

Ingemar Kristell försöker också få naturvårdande myndigheter och polis att uppmärksamma problemen, men det är svårt att få polisen att se tjuvfiske och kalhuggning som något brott. Än så länge så kommer de

Ta kartorna till hjälp

Sverige har världens bästa kartmaterial – använd dem till att visa din bygds historia. Den uppmaningen ger Håkan Strotz som driver en ekologisk skogsgård utanför Ödeshög i Östergötland och undervisar och guidar människor i natur och kulturhistoria.

Genom att jämföra kartor från början av 1600-talet och framåt har Håkan Strotz kunnat kartlägga hela landskapsförändringen på sin mark. Han har räknat ut hur mycket skog det funnits genom tiderna, var byggnader funnits och var det fanns slätterängar som han kan återskapa.

För Håkan Strotz blir det till spännande kulturhistorier där man får perspektiv på hur människorna levde i bygden och som också kan ge förklaring till en del annars obegripliga namn. Något som han gärna förmedlar.

– Mina besökare, allt från skolklasser till kommunanställda,

blir fascinerade när jag berättar hur det sett ut här under århundradena. Skogen en del trodde var urskog visar sig inte vara mer än 200 år till exempel.

Kartorna har han beställt på Lantmäteriet. De har oftast olika skalor, men det löser han genom att göra om dem till samma skala med hjälp av en kopieringsmaskin. Sedan är det bara att lägga kartorna över varandra för att se skillnaderna.

Håkan Strotz använder även kopiatorn till andra saker: – Våra skifteskartor med handmålade hus blir riktiga konstverk om man kopierar dem i en färgkopiator och blir fina illustrationer om hur det såg ut i området en gång i tiden.

Det finns en bok **”Fårad mark – handbok för tolkning av historiska kartor och landskap”** för den som vill få praktiska tips om hur man gör kartöverlägg. Den går att beställa på

Intresseanmälan!

I november planeras korta introduktionsseminarium för företag intresserade av märkningsprojektet. För att kunna förlägga dem så nära dig som möjligt ber vi dig anmäla ditt intresse snarast på vår hemsida eller till vårt kansli.

www.ekoturism.org
Telefon: 0647/66 00 25.

De gröna tyska turisterna

Bodil Frey, marknadsföringskonsult hos Carlsson & Frey AB och medlem i ekoturismföreningen har gjort en marknadsstudie "Gröna turister från Tyskland", vilken hennes artikel bygger på.

Vårt södra grannland Tyskland är en av världens största resemarknader. Tyskarnas viktigaste resmål är länder i södra Europa. Precis som för svenskarna är det värme, sol och bad som lockar. Men en del av de tyska resenärerna finner ju också vägen till Sverige. Ungefär var hundra semesterresa från Tyskland går hit. Även om det är en liten andel, gör det tyskarna till den största gruppen utländska turister, var fjärde utländsk turist i Sverige är tysk.

Vad är det då som lockar dem till Sverige? Inte sol och bad i första hand. Nej, svaret är helt klart: *naturen*. 95% av de som besvarade en enkät från Turistrådets Tysklandskontor angav naturen som motiv för ett Sverigebesök. Det finns ingen annan grupp utländska besökare i Sverige som i så hög grad söker naturupplevelser och är så lite intresserade av storstadsbesök som tyskarna.

Vi vet att de gärna kommer på sommaren i bilar och husbilar. Vi vet att de gärna bor i små hyrda röda stugor i skogen och vid sjön, eller i sitt medhavda tält. Vi har förståelse för att de njuter av så mycket fri natur omkring sig som de inte har tillgång till hemma.

Räcker det? Ja, hittills ser det ut så. Men är man intresserad av att utveckla den utländska turismen så att den ger mer inkomster och arbetstillfällen, särskilt på landsbygden, så kanske man vill ta reda på mer.

Målgrupp: Naturturister

Vilken sorts människor i Tyskland vill framförallt semestra i naturen? Kan man ringa in en särskild målgrupp? Det gjordes faktiskt 1997 i en stor årlig enkätundersökning av den tyska resemarknaden, Reiseanalyse. Där ställdes många frågor om intresset för naturaktiviteter och även om miljöns betydelse.

Undersökningen visar att det finns en klar koppling

mellan inkomster och utbildning över genomsnittet, intresse för att uppleva naturen och för miljöaspekter.

För 30% av den tyska befolkningen är naturupplevelser en viktig del av semesterresan och man lägger samtidigt stor vikt vid miljöfrågor. Det visade en clusteranalys som gjordes i undersökningen. Så här beskrivs målgruppen, en knapp tredjedel av den tyska befolkningen:

Man instämmer över genomsnittet i viktigheten av alla miljöaspekter. Möjligheterna till naturupplevelser är dessutom avgörande för valet av semester mål. Personer i denna gruppen är ofta 30-59 år, är genomsnittligt- till högutbildade, har genomsnittlig till hög inkomst, yrkesarbetar ofta och har ofta barn under 15 år. Motiven för resan är ofta att uppleva naturen och ren luft, rent vatten, att komma ifrån den nedsmutsade miljön. Semesteraktiviteter är ofta: vandringar, utflykter, besöka naturattraktioner, besöka djur- eller naturparker, leka med barnen, cykla. Resmål är ofta: Tyskland, Nordeuropa, Östeuropa, USA. Reseformer är ofta bo på lantgård samt äventyrssemester. Som drömsemester nämns: kristallklara sjöar, äkta upplevelser, lugn och ensamhet, att finna ro i sig själv.

Man kan anta att flertalet av den halva miljon tyskar som årligen besöker Sverige hör till denna målgrupp, som innefattar 19 miljoner människor. Här finns också potentialen – de turister som *inte* kommer hit idag. Kanske för att de inte finner erbjudanden som intresserar dem, kanske för att marknadsföringen inte talar direkt till dem och deras önskemål.

Vad intresserar den här målgruppen? En del uppslag kan man få genom att se på vad de tyska turisterna har för sig i Österrike. Dit åker man, liksom till Sverige, mest för att uppleva naturen.

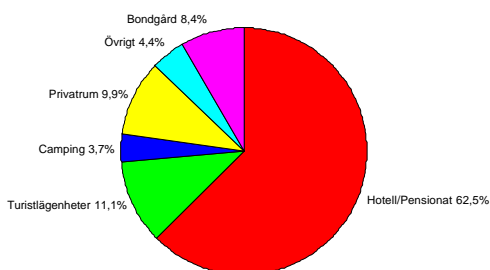
Tyska turister i	Sverige	Österrike
Tyska gästnätter	6 milj.	53 milj.
Turisterna stannar	13 dagar	5,4 dagar
% sommar / vinter	90% sommar, 10% vinter	53% sommar, 47% vinter
Turisternas medelålder	mellan 30 och 50 år	över 50 år
Boende	med självhushåll till 80%	med frukost, hel- eller halvpension till 75%
Utgifter per person / dag	280 kr	415 kr – 502 kr (öst- resp västtyskar)

Jämförelse med Österrike

Österrike är ju ett gammalt etablerat turistland där 14 procent av arbetsplatserna skapas av turismen. Man har många äldre turister från Tyskland men har på senare år lyckats vinna fler av de något yngre, nämligen just de som beskrivs i målgruppen ovan.

Jämför man den tyska turismen i Sverige och i Österrike är utgifterna per person och dag särskilt påfallande. I Österrike ger tyskarna ut betydligt mer än i Sverige. Det hänger ihop med den service man betalar för: I Sverige bor man mest med självhushåll (stugor och camping), i Österrike mest på hotell och

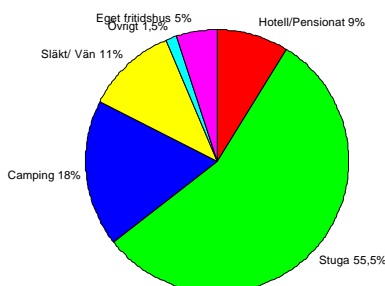
Boende i Österrike – tyska turister

En slutsats man kan dra av detta är att de naturintresserade turisterna kan vara beredda att betala mer för en högre servicegrad. Den naturintresserade målgruppen beskrivs ju också som medel- till höginkomsttagare. Ett samband skulle kunna vara att de äldre turisterna i Österrike har mer pengar och behov av bekvämlighet. Det är nog en del av sanningen. Men ser man på tyska cykelturister i Österrike kan man konstatera att de ger ut mer än genomsnittet, nämligen 530 kr per dag. Och cykelturister är mest i åldrarna 25 till 59 år.

Det handlar alltså inte bara om ålderskategorier, utan även om de aktiviteter som erbjuds. Vilka erbjudanden har då varit särskilt framgångsrika i Österrike?

Boende i Sverige – tyska turister

Produkter inom naturturism

Först och främst de två stora ”rör dig i naturen” – **vandring och cykling**. För båda gäller att en ny generation, de mellan ca 30 och 55 år, har gett semestertypen en annan image. Det är inte längre något man väljer för att man inte har råd att semestra på annat sätt eller därför att man vill leva spartanskt. Tvärtom, nu vill man njuta och unna sig god mat och komfort samtidigt som man upplever naturen och motionerar.

Vandring

Över 40 procent av de tyska turisterna i Österrike uppgav att de gjorde en vandringsemester. För 84 procent var vandring en av semesteraktiviteterna. Det finns paket med transport av packningen mellan övernattningsställena, guidade turer, familjepaket med aktiviteter för barnen medan föräldrarna vandrar, mm.

Cykelåkning

Ca 25 procent av de tyska turisterna i Österrike cyklade som en av sina aktiviteter. Cykelturismen har en mycket stark tillväxt och har skapat en hel servicegren.

Det finns många cykelleder med utförligt kartmaterial och handböcker, 100 cykelhotell som marknadsför sig gemensamt, och cykeluthyrning på över 130 tågstationer (i Tyskland, Österrike och Schweiz får cyklar tas med på tågen, till skillnad mot i Sverige). Det finns också paket med transport av bagaget mellan övernattningsställena.

I Tyskland omsätter cykelturismen motsvarande 37 miljarder kronor årligen. Cykelturisterna spenderar, enligt tyska undersökningar, 20 procent mer per dag än den genomsnittlige turisten. Populära cykelleder går ofta längs floder eller sjöar och genom gamla kulturlandskap.

Bo på lantgård

Bo på lantgård är en snabbt växande boendeform, som har fått stor ekonomisk betydelse för den österrikiska landsbygden. Över 3 000 lantgårdar erbjuder boende. (I Sverige är ca 180 gårdar med i Bo på Lantgård). Det är särskilt omtyckt av barnfamiljer. Innehåller ofta frukost eller halvpension, samt olika aktiviteter för barnen, så att föräldrarna kan få några eftermiddagar för sig själva.

Hälsoresor

Hälsoresor efterfrågas allt mer. Deras andel av turismen i Österrike ökade från 2 till 4 procent mellan 1995 och 1997. Det är en trend man vill satsa på. Många mindre hotell specialiserar sig på kurer, bad och andra erbjudanden typ spa. Det kan också vara kurser i yoga, meditation, etc. En omgivning med vacker natur, ren luft och tystnad är förstås en viktig ingrediens.

Miljön som argument i marknadsföringen

Miljön är viktig i marknadsföringen av Österrikes turism. Man betonar ren natur, rent vatten, genuin mat och vin producerat på orten, stillhet och en lite nostalgisk, lantlig livsstil.

I marknadsföringen av svenska turistmål är miljön däremot inte särskilt betonad, vilket är förvånansvärt. Sverige har nämligen en mycket positiv image i Tyskland i fråga om god miljö och oförstörd natur. Ett exempel: den ledande tyska resetidskriften *Globo* gjorde 1998 en undersökning bland sina läsare. Över 12 000 svar resulterade i att Sverige utnämndes till *Europas bästa resmål och som det mest miljövänliga resmålet i världen!*

Att sälja mer service

Sverige som turistmål för tyska naturälskare tycks alltså ha goda förutsättningar. "Kristallklara sjöar, äkta upplevelser, lugn och ensamhet, att finna ro i sig själv." Så sammanfattades den här målgruppens drömsemester i undersökningen ovan. Stressade storstadsmänniskor har ett stort behov av att "komma ifrån" på semestern.

Många av dem är villiga att betala för service och för att få resan organiserad. De vill gärna försäkra sig om att semestern ger den avkoppling de önskar, utan att lägga ned massor av arbete på förberedelser. Erbjudanden med exempelvis vandring, cykelåkning, bo på lantgård och hälsosemester i Sverige borde kunna erbjudas mycket mer utomlands än vad som görs idag.

Idag köper de tyska turisterna i Sverige en betydligt lägre grad av service än de gör i Österrike. Sverige ett dyrt resmål? Nej, snarare ett billigt. Dvs. det vi erbjuder är billiga produkter, en turistisk råvara som det är upp till kunden själv att göra något av. Vi kan kalla det självbetjäningsturism, i hyrda stugor eller på camping. Tyska turister kommer med barn

och bohag i bil och sköter sig själva i naturen.

Det är inte min avsikt att klanka på bilturister, stugor och camping, som ju är den stora stöttepelaren i svensk turism. Men att enbart gå vidare i de hjulspåren betyder missade chanser. Förutom att servicenivån är låg och därmed inkomsterna begränsade finns det också en geografisk begränsning. Turisterna kommer mest från norra Tyskland och stannar i södra Sverige.

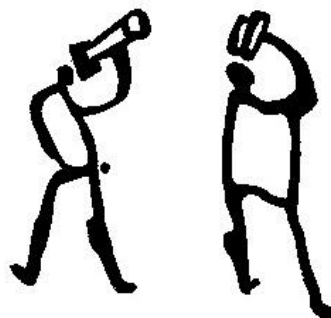
Med mer differentierade produkter (färdiga paket) och olika transportlösningar (tåg, buss, flyg) finns möjligheten att dra till sig andra turister än de som hittills kommit. Inlandsbanan är ett exempel på en hittills ganska outvecklad potential i norra Sverige. Den är i likhet med Göta Kanal och Hurtigruten transportväg och turistattraktion i ett. De båda sistnämnda är mycket framgångsrika på den tyska marknaden i kraft av sina namn och med sina höga servicenivåer.

Det är alltså inte så att Sveriges höga skatter och moms gör det omöjligt att sälja service till turister. Men turistnäringen har väl hittills inte setts som en seriös exportprodukt här. Ska vi verkligen sälja service till – alltså *betjäna* – utländska turister? Då behöver man ta reda på vad de vill ha och försöka att ordna det på motsvarande sätt.

Att den viljan finns är inte alltid självklart. Det visar sig när tyska researrangörer efterlyser *mer intresse i Sverige för att ta fram produkter som efterfrågas på marknaden*. De efterlyser också mer kunskap om hur man paketerar, prissätter och marknadsför sina produkter.

Viljan att kommunicera och lära sig förstå sina utländska kunder och samarbetspartners är en grundförutsättning. Att erbjuda rätt produkt, på rätt sätt, till rätt pris kräver kunskap och kontakt. Då kan den tyska turismen i Sverige utvecklas på ett intressant sätt.

Hela rapporten går att beställa via c-f@algonet.se eller tel: 0301-434 35

Ny fräsch hemsida – www.ekoturism.org

Vår hemsida har fått form, gamla uppgifter har uppdaterats och aktuell information kommit till. Under våren noterade vi ett ökat intresse för hemsidan, och jämfört med förra hösten har antalet besökare ökat med drygt 15 procent. Idag innebär det ett par hundra unika besökare varje vecka.

Men en väl fungerande webbsajt förutsätter rätt och uppdaterad information. Vi vet att många företag flyttar, byter telefonnummer eller skaffar sig en egen hemsida. Då är det viktigt att komma ihåg att ändra era uppgifter på Ekoturismföreningens hemsida. För att underlätta hanteringen har vi skapat ett särskilt formulär där ni anger era nya uppgifter.

Gå in på www.ekoturism.org/foretagam.html och fyll i formuläret.

I samband med vårens pressmeddelanden märkte vi också att många journalister använder sidan som källa för sina artiklar. Det är ett annat gott skäl för att se till att ert företag syns med rätt information på hemsidan.

Både föreningen och märkningsprojektet kommer också att i högre grad använda hemsidans särskilda medlemssidor för exklusiv föreningsinformation.

Lösenordet är som sagt – xxxxxxxx, när du klickar dig vidare in på föreningens interna sidor. Glöm inte heller att med jämna mellanrum återvända, eftersom hemsidan under hösten fylls på med ny färsk information.

Prissättning av turistprodukter

Det är dyrt att turista i Sverige – åtminstone om man är svensk. Detta faktum ger två omedelbara konsekvenser vid prissättning av turistprodukter; dels att man kan och bör ha olika priser för svenska och utländska turister och dels att det finns ett tak för vad marknaden tål avseende maxpris för en produkt.

Moment ett är ganska givet eftersom tjänsten vi erbjuder våra utländska gäster är mer avancerad än den vi erbjuder svenskar (guidning och trycksaker på främmande språk, tilläggstjänster som hotell och transfers etc.).

Moment två kan vara lite mer abstrakt. Men praktiska exempel visar tydligt att det finns en gräns i kronor och ören för vad svensken är beredd att betala för att turista i Sverige. Denna gräns är absolut och inte främst relaterad till kostnad per dag eller typ av upplevelse. Så kan till exempel ett

arrangemang på 5 dagar till en kostnad av 5000:- vara nästan osäljbar medan en 3 dagars upplevelse för 3000:- (av samma slag men något komprimerad) sälja som smör. Anledningen är att ju högre pris man tar ut blir konkurrensen från t.ex. utlandscharter högre och alternativen blir helt enkla för lockande.

Är vi då tvingade att enbart sälja 500:- kronors paket (med nästan noll förtjänst) till svenskar? Nej, men det gäller att skapa och tydliggöra de mervärden man erbjuder och att ha en produkt som avsevärt skiljer sig från vad turisten själv kan plocka ihop.

Kan man sedan nå en internationell marknad med samma produkt i förädlad form, då har man basen för en lönsam verksamhet.

Gösta Westin, Äventyrsresor

Terrorattacken i USA

- Två flygplan dundrar in i ett par av världens högsta och mest symbolladdade skyskrapor.
- Överkliga rökmoln stiger mot skyn, samtidigt som miljoner TV-tittare försöker begripa att det är blodigt allvar. En timme senare, tisdagen den 11 september, störtar tusentals ton stål och betong mot marken i en ögonblicksbild som bränt sig fast på mänsklighetens näthinna.
- Kvar blev en hög förvirrad stål, cementklumpar och glassplitter som blev tusentals oskyldigas död.
- En terrorattack som vi bara kan fördöma och ta avstånd ifrån.

En vecka senare diskuteras det vem som bär ansvaret och vilket straff som ska utmättas. Vedergällning utkrävs och i kölvattnet följer hätska angrepp på människor med andra trosuppfattningar och från främmande kulturer. Det talas allt mer om vi och dom och världen målas om i svart eller vitt.

Många av oss som rest i andra länder eller bott utomlands i längre perioder vet vi att verkligheten är mer komplicerad.

Varje resa har gett oss nya perspektiv och infallsvinklar. Möten med främmande människor och kulturer har tillfört oss nya dimensioner. Vi har med egna ögon sett att världen inte låter sig delas in i enbart gott eller ont, utan snarare består av oräkneliga nyanser.

Varken bättre turism eller god ekoturism är lösningen på alla världens problem. Men hösten 2001, när terrorn vettlöst slog till mot oskyldiga människor i en av världens metropoler, känns det viktigt att betona att vår gemensamma framtid knappast kräver mer av blodig vedergällning, utan snarare ökad förståelse för andras livssituation och deras strävan efter bättre levnadsvillkor.

Bra turism med värdiga möten människor emellan ger nya perspektiv åt oss alla. Dessutom skapar den möjligheter till försörjning.

Det är steg i rätt riktning.

Brev från medlem

Tänk vilken skillnad det är bara någon säger ifrån! Anna Widstrand, en av våra medlemmar, berättar om hur enkelt det kan vara att få en arrangör att bli mer miljövänlig- och samtidigt tjäna pengar och goodwill.

Jag arrangerar ridresor och företagsresor runt om i Europa och även på andra platser, som i Brasiliens Pantanal, och i våras gjorde jag ett arrangemang med Johan Delfalk från Adventura i Piemonte i Italien. Vi hade 40 personer i företagsgruppen, de skulle konferera, äta gott, vandra i droppstensgrottor, rida haflingerhästar och dra iväg på lite forsränning. Goda möten med härliga människor i en ännu oförstörd del av Italien. Fantastisk mat och gulliga gummor i förkläden.

När jag och Johan spikade dealen med Forsränningsgänget, såg jag att de på lägerplatsen där vi skulle ha den stora grill-lunchen bara hade plastmuggar och eländiga plastbestick, så jag sa att det förstås inte var så de jobbade i vanliga fall, eller hur? De tittade alla fullständigt oförstående på mig, vad menar kvinnan? Skulle man inte använda engångs-grejer? Så fick jag förklara att det bara inte går att ha 40 svenskar på besök och låta dem äta på

engångs-tallrikar.

Det blev helt tyst. Ingen hade någonsin ens ifrågasatt plastens vara eller icke vara. Någonsin.

Jag sa att det bästa vore enkla, vita tallrikar, vanliga glas, och metallbestick. Annars åkte vi nog någon annanstans.

En vecka innan avstamp med gruppen får jag höra att de farit iväg till IKEA i Genova för att handla hela paketet med tallrikar, bestick och glas. Stora fina karaffer för vin hade de också hittat - och gott vin att hålla i dem.

För ett par veckor sen ringde Renato från rafting-centret och sa att de sparat en helsikes massa pengar i år, tack vare att de inte handlar in något engångs-tjafs. Verkliga mängder med pengar hade de sparat in. Förutom att **alla** deras gäster under sommaren tyckte att det var superlyxigt med rejäla doningar ute i skogen.

Så lätt det kan vara, eller hur?

Anna Widstrand

www.worldhorseriding.com

En första bild av vår egen bransch

För märkningsprojektet räkning har vi sammanställt en databas över de företag som kan tänkas vara intresserade av ekoturism, och kanske själva märka några av sina bästa produkter. Databasen sammanställdes under några intensiva sommarveckor med hjälp av information från tidigare register, uppgifter ur kataloger och broschyrer från ett stort antal lokala turistbyråer och efter ett

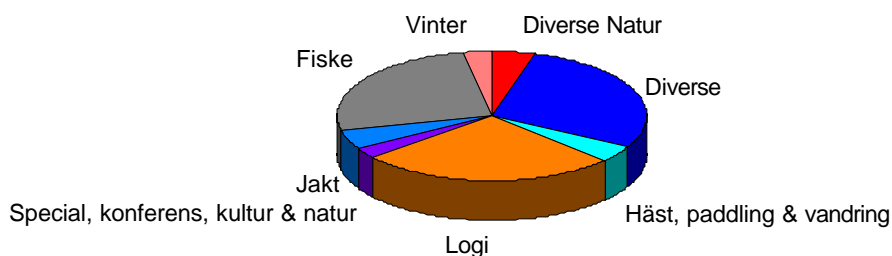
antal timmars surfande på Internet.

I samband med registreringen gjordes även ett försök att klassificera den verksamhet som företagen bedriver. Ofta skedde detta utifrån en tidigare gjord klassificering, många gånger med hjälp av företagsnamnet och ibland med stöd av uppgifter ur en katalog. I en del fall har företagen hamnat i två kategorier,

exempelvis om man både sysslar med camping och fiske.

Trots dessa brister är detta den enda ”statistik” som finns tillgänglig om svenska natur- och kulturturismföretag, och den ger åtminstone en fingervisning om hur vår egen bransch ser ut.

Totalt omfattar databasen närmare 3 500 svenska företag fördelade på följande kategorier.

Specialerbjudande på Vagabond + Inside för folk i branschen

Prenumerera på Vagabond + Inside i ett helt år (10+10 nr) för 236 kronor (295:- inkl moms). Tidningen Inside är Vagabonds branschmagasin om resor och turism. Uppge att du är medlem i Ekoturismföreningen när du tecknar en prenumeration.

The Arctic Award

Nu är det dags att nominera kandidater till The Arctic Award for Linking Tourism and Conservation 2001. Priset delas ut till operatörer i de arktiska regionerna som förenar turism med naturskydd. Du kan nominera dig själv, ditt företag / organisation eller någon annan som du tycker förtjänar priset. Förra årets vinnare var Lapplandsafari i Ammarnäs. Mer information finns på www.grida.no/wwfap eller fax +47 22 20 06 66

Bra ekoturismböcker

Ecoclub, en internationell ekoturismklubb tipsar om de, enligt deras bedömning, bästa ekoturismböckerna på marknaden. Se deras hemsida www.ecoclub.com där du också kan beställa deras nyhetsbrev.

Kenyanska ekoturismföreningen bildad

Kaffe, te och turism är Kenyas viktigaste ekonomiska byggstenar, och en stor del av landets exportintäkter kommer från någon av dessa tre näringar. Safariturismen i landets nationalparker har bidragit till att rädda många hotade djurarter, men har samtidigt inneburit mindre tillgång till odlingsbar mark till en växande befolkning. I många fall har traktens människor fått nöja sig med enstaka skärvor i bakvattnet från en växande turismström. Resultatet märks i en växande konflikt där människor ställs mot djur. Dessutom kommer signaler om behovet av att begränsa **antalet nationalparksbesökare** för att skydda det djurliv, som är

själva grunden för näringen.

Därför är det särskilt roligt att det nyligen bildats en förening för ekoturism i Kenya. Förhoppningsvis kan föreningen tjäna som ett konstruktivt forum för en diskussion mellan Kenyas naturskyddare och turismbranschen om hur landets ekoturism bäst bör utvecklas – till gagn för såväl resenärer, som lokalbefolkning och en unik natur.

SAFARI önskar lycka till, och hoppas att detta är ytterligare en pusselbit i ett allt större och viktigare internationellt kontaktnät.

Källa: Sidas tidskrift OmVärlden 4/5-2001

Resehandböcker för medvetna turister

Den Gode Turisten är ett bokförlag som ger ut resehandböcker med konkreta råd för den som vill turista med mer hänsyn till miljön och den lokala naturen. Idag finns det böcker om Gambia och Estland och i höst kommer en bok om Polen. Varvat med traditionell information om landet finns här enkla och praktiska tips om hur man blir en "God Turist". Beställ via telefon 0325-620101 eller fax 0325 -101202

Hemsida: <http://www.dengodeturisten.se>

Föreningen har fått ny adress:

Ekoturismföreningen
Box 87
830 05 Järpen

Vårt kansli är fortfarande ideellt bemannat av Maria Kjellström som gör allt hon kan för att ge er en sådan bra service som möjligt.

Vi rekommenderar....

ett medlemskap i Internationella Ekoturismföreningen (TIES) för information om vad som händer på ekoturismområdet i världen. I ett samarbete med Ekoturismföreningen ger TIES 50% rabatt på ett års medlemskap om man tecknar det innan den 31 oktober. Gäller för medlemskap för TIES e-Professional och e-Institutional. Mer information finns på www.ecotourism.org

STYRELSE

Ordförande

Jan Wigsten, Eco Tour Production AB

Vice ordförande

Peo Jonsson, Västsvenska Turistrådet

Sekreterare

Maria Kjellström, Åre kommun

Kassör

Klas Wallin, ECCO TRAVEL

Ledamöter

Pelle Andersson, Svenska Turistföreningen
Lalle Bergenholtz, Travel Education & Production

Pieter Furst, Vattudalens Ekoturism

Filip Hedberg

Annelie Nilsson, Utbildningscentrum Tjörn

Jan G Persson, Lunnevads Folkhögskola

Annelie Utter, Naturresor Annelie Utter

Gösta Westin, Äventyrsresor

Staffan Widstrand, fotograf

Suppleanter

Karin Brann,

Bengt Kull, 30 000 öar

Håkan Strotz, Ur Natur

Ann-Kristin Vinka, Lapplandsafari

MEDLEMSSKAP & INFORMATION

För medlemskap och information om Ekoturismföreningen kontakta vårt kansli:

Svenska Ekoturismföreningen
Box 87
830 05 Järpen
Tel/fax:0647/66 00 25.
E-post: info@ekoturism.org
Hemsida:www.ekoturism.org
Pg: 91 39 93-3/Bg:5034-52 89

REDAKTION

Har du något du vill berätta, fråga eller ge tips om till ekoturismföreningen eller dess medlemmar? Kontakta Annelie Nilsson på annelie.nilsson@first.tjorn.se eller skicka material till

Annelie Nilsson
UCT
Box 8
471 21 Skärhamn

EKOTURISM
F Ö R E N I N G E N